UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyanthea, In Libros XX. Dispertita

Dominicus

Francofurti, 1613

Commodatio

urn:nbn:de:hbz:466:1-97211

Visual Library

Commodatio.

¶ DEFINITIO ET ETYMOLOG.

COMMODATIO, à verbo commodo venit, quod χρήζω; dicitur. Et eſt alicuius rei ad alienum ſpecialem vſum gratuito facta conceſſio, ſecundum gloſ. in cap. vnico. de Commo. Itaque commodare, eſt alicuius rei vſum ad tempus concedere. *Cicero: Dando & accipiendo, mutuandisq; facultatibus accommodandis nulla re egeremus.* Differt autem hoc verbum à mutuo: quod mutuamus; vt Paulus Iuriſconſultus inquit, non eandem ſpeciem recepturi. Mutui datio in his rebus eſt, quæ pondere, numero, menſurave dari ſolent; quoniam earum rerum datione poſſumus in creditum ire, quia magis in genere ſuo functionem recipiunt per ſolutionem, quàm per ſpeciem. Nam in cæteris rebus ideo ire in creditum non poſſumus: quia aliud pro alio, inuito creditore ſolui non poteſt.

¶ ADAGIA.

Alii ſementem faciunt, alii metent. ἄλλοι μὲν σπείρουσιν, ἄλλοι δὲ ἀμήσονται.

Alÿ laborant, alÿ percipiunt emolumentum. Einer macht Beutel/der ander ſchneidt ſie ab.

Mazam pinſuit à me piſtam. μάζαν γε μεμαχὼς τὺν ὑπ' ἐμοῦ μεμαγμένην.

De ÿs dici ſolitum, qui ſibi alienæ induſtriæ laudem vendicant, & magnam gloriam alieno labore partam, verbis in ſe transmouent.

Tunica pallio propior eſt. *Plaut.* La chemiſe eſt plus pres que la robe.

Quo ſignificatum eſt, ex amicis non alÿs atque alÿs magis eſſe deuinctos, neque parem omnium habendam eſſe rationem. Das Hemt ligt mir näher an als der Rock. Es iſt jeder jhme ſelbſt die beſte Trew ſchuldig.

Intus canere. Aſpendius citharœdus.

Qui priuati commodi impendio ſtudioſi eſſent, ac fere quicquid agerent, id omne ad domeſticam referretur vtilitatem, ÿ prouerbio, Intus canere, ÿdem apud Græcos ἀσπένδιοι κιθαρισαί, id eſt, aſpendii citharîſtæ dicebantur. Es gedenckt ein jeder in ſeinen Sack.

Nequicquam ſapit, qui ſibi non ſapit. μισῶ σοφιστήν, ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός.

Sapientem eum odi, qui ſibi ipſi non ſapit. Senſus patet,

Ad ſuum quemque quæſtum æquum eſt eſſe callidum.

Quiſque aduigilat ad id quod expetit.

Decora teipſum· γέραιρε σαυτόν.

Iocus prouerbialis in eum, qui ſe magnificentius gereret.

Anguillas captare. ἐγχέλεις θηρᾶσθαι. *Peſcher an eau trouble.*

Dicuntur, qui priuati commodi cauſa cient tumultus. Quadrabit in eos quibus tranquillo Reip. ſtatu nihil eſt emolumenti: proinde ſeditiones gaudent exoriri, quo ciuitatis publicum malum in ſuum priuatum vertant commodum. Im trüben Waſſer fiſchen.

Vna lauabor. παραλοῦμαι.

Dici conſueuit, vbi quis inſinuat ſe in ſocietatem alterius, aut vbi quis admittit aliquem in ſocietatem, vti qui pauperior eſt, ſumptum effugiat.

Manum admouere. τὴν χεῖρα ἐπιβάλλειν.

Dicebantur, qui ſeſe inſinuarent in rei cuiuſpiam egregiæ communionem.

Vndecunque lucrum capiunt *Prendre à toutes mains.*

In aduocatos, improbos, calumniatores, in malos medicos, qui captant vndecunque, ſi quis incidit in caſſes, quem poſſent expilare, congruit illud Homeri ex Odyſſ. δ.

Αἰεὶ γὰρ περὶ νῆσον ἀλώμενοι ἰχθυάασκον
Γναπτοῖς ἀγκίστροισι, ἔτειρε δ' ἐ γαστέρα λιμός.
Semper enim, quaqua patet inſula, piſcibus hamo
Inſidiabantur, ventrem fames enecat atra.

Genu ſura propius. γόνυ κνήμης ἔγγιον.

Hoc adagium ex euentu quodam eſt natum. Cum in prælio quidam conſpiceret duos amicos pariter de vita periclitantes, fratrem & conſobrinum, neque poſſet vtrique ſimul ferre ſuppetias, omiſſo conſobrino fratrem defendit, atque hanc interim ſententiam pronuntiauit:

Omnes ſibi melius eſſe malunt quàm alteri.

Terent. in Andria. Idem in eadem fabula. Heus proximus ſum egomet mihi. Nemo ſeipſo diligit quenquam magis. Affine: Sibi quiſque amicus eſt.

Simonidis cantilena. Σιμωνίδου μέλη.

De vafris ac ſubdolis dictum eſt. Hunc Simonidem tradunt primum aſtutiam & quæſtum in artem induxiſſe.

Mihi ipſi balneum miniſtrabo. ἐμαυτῷ βαλανεύω.

Vbi quis ſuis inſeruit commodis, aut vbi quis non expectato alieno officio ſuum agit negotium.

Sibi canere. ἑαυτῷ ψάλλειν.

Dicitur, qui non ad alienum arbitrium facit quippiam, ſed animo obſequens ſuo.

Aſtutior Coccyce. μηχανικώτερος κόκκυγος.

Dicebatur qui aſtu ſibi conſuleret.

Opto vicino vt habeat, magis autem ollæ.

Potiſſimum eſt habere domi, quibus eſt opus, pro[...] num habere diuitem à quo poſſis petere. Sorg ein [...] ſelbſt/Gott vor vns alle.

Veniat hoſpes, quiſquis profuturus eſt. ξεῖνος ἐλθέτω [...]

Id eſt: Veniat qui proderit hoſpes. Admonet [...] demum aduentum eſſe gratum, qui commodi quipp[...] Ouidius.

Ipſe licet venias, muſis comitatus Homere.
Si nihil attuleris, ibis Homere foràs.

Wer viel mitbringt/der iſt der werdeſt Gaſt.

Suam quiſque homo rem meminit.

Qui in alieno negotio dormitat, in ſuo vigilat.

Mercatorem ſe eſſe ſimulat. ἔμπορος εἶ σκηπτόμενος.

Dicendum in eum, qui ob timiditatem cauſa[...] prætexit, ne cogatur ſubire diſcrimen.

Ciuitates ludimus. πόλεις παίζομεν. *Zenod.*

Quadraturum videtur, quoties ſuum quiſque com[...] cunque ſectatur via, & æmulo competitoriq; modis om[...] inſidias, Zenod.

Communitas.

¶ PATRVM SENTENTIÆ.

QVIDQVID ſceleris & iniquitatis inebriat mult[...] mittit in examine veritatem. *Aug. contra Parmen.*

In ſolicitudine citò ſubrepit ſuperbia, dormit[...] luerit, tu autem, qui in communitate viuis, non facies, [...] medes, quod iuberis: ſubijcieris, cui non vis: ſerui[...] *ad Ruſticum.*

Pleniſſima peccatorum obtinetur ablutio, quando [...] ſiæ vna eſt oratio, & vna confeſſio. Si enim duorum [...] ctorum pio conſenſui omnia, quæ popoſcerint, dom[...] da promittit, quid negabitur multorum millium pl[...] ſeruantiam pariter exequenti, & per vnum ſpiritum [...] ſupplicanti? *Leo Pap. ſer.*

Publica præferenda ſunt propriis: & ibi intelligen[...] pua ratio vtilitatis, vbi vigilat cura communis. *ibid.*

Prouidè decreuit antiquitas communitatem edicti[...] admoneri, per quæ & debitum omne corrigitur, & [...] recundia non grauatur. Cuncti enim ſibi æſtimant [...] lum conſtat exponi: & ſimilis fit innocenti, quem co[...] ommunione purgari. *Caſſ. lib. 3. epiſt. 18.*

Nam ſi diſparibus calamis conuenit vnum melos [...] to magis viris prudentibus aptum eſt iuſtum concor[...] dere. *ibid. epiſt. 9.*

¶ POETICAE SENTENTIAE.

Horat. 2. Serm. 2.

Nam propriæ telluris herum natura neque illum
Nec me, nec quenquam ſtatuit, nos expulit ille:
Illum nequities, aut vafri inſcitia iuris,
Poſtremum expellet certe viuacior hæres.

Senec. Hip.

Hoc equidem reor
Vixiſſe ritu, prima quos miſtos diet
Profudit: nulla his auri fuit
Cæca cupido: nullos in campo ſacer
Diuiſit agros arbiter populis Lapis.
Nondum ſecabant credula pontum rates.

Virg. 1. Georg.

Ante Iouem nulli ſubigebant arua coloni.
Nec ſignare quidem, aut partiri limite campum
Fas erat: in medium quærebant, &c.

¶ SENTENTIÆ PHILOSOPHIC[...]

Stulta auaritia mortalium poſſeſſionem propriet[...] cernit, nec quicquam ſuum eſſe credit, quod eſt publi[...] piens nihil iudicat ſuum magis, quàm illius, cui cum [...] nere conſortium eſt. Nulla eſſent communia, niſi par[...] tineret ad ſingulos. *Senec. 29. epiſt.*

¶ SIMILITVDO.

Xyſti Pythagorici. Quorum communis eſt Deus, [...] horum niſi & poſſeſſio communis ſit impii ſunt. *in En[...]*

Huc refer ea, quæ de Amicitia vera, ac Charitate [...] annotata ſunt.

Compaſsio.

¶ DEFINITIO.

COMPASSIO, Græc. συμπάθεια, ας, ἡ, quæ & à nobi[...] dicitur, à dolore cordis. *De qua vide infra in Miſer[...]*